

Fejezetek a Szabadon játékosan örömmel című kiadványunkból (7. rész)

NYÁRI lehetőségek az Óvodában 1. rész

Fogjuk fel az óvoda nyári életét úgy, *mintha táboroznánk!* A legsivárabb lakótelepi óvodában is csak meg kell mutatni, mi minden érdekes dolog csinálható a természetben. Ne rémüljön el senki az alább következő ötletek tömegétől - nem kell agyondolgoznunk magunkat, inkább ötleteket kell felvetnünk, s a megvalósítás kigondolását bizzuk a gyerekekre - ez önmagában is jó szórakozást nyújt! Az óvónéninek inkább csak irányítania kell, a gyerekek boldogan tevékenykednek majd!

Regényes, kalandos nyarat kívánunk mindenkinek!

- Új lehetőségeket is kínál a nyár! Ott van pl. mindjárt a víz! Végre nem kell megfázástól tartanunk, sőt jótékony hűsítő hatása áldás a forróságban. Ahol kis medence van, természetesen, hogy minél többet lubickoljanak a gyerekek. Ügyeljünk a kezdeti fokozatos vízhez szoktatásra, s arra, hogy a vízben jobban éget a nap. A medencét minden nap ürítsük, és fertőtlenítsük ki. Mindig megfelelő hőfokú vizet töltünk bele, vagy hagyjuk a napon meglangyosodni. Vízbe lépés előtt a homokos lábat, a kiizzadt, piszkos testet, hajas fejbőrt egyként zuhanyozzuk le. Orrukat fűjják ki, mielőtt a vízbe mennek, sőt az sem árt, ha WC-re is elmennek. Minden gyereknek legyen az udvaron is saját törülközője, ezeket akasszuk mozgatható törülközőállványra, azt tegyük a napra, hogy a törülközők folyamatosan száradjanak. Ne feledjük: ilyen körülmények között naponta tiszta törülköző szükséges, hiszen mindig újra

piszkos lesz. Ha nincs elegendő az óvodában, hozzassunk be a gyerekekkel, amit minden nap a fürdőnadrággal együtt hazavihetnek. Ne gyűrjék azonban vizesen a szekrényükbe, mikor bemegyünk az épületbe, hanem terítsük ki, hogy megszáradhasson, s úgy vehessék el a szárítóról, mikor hazamennek.

Ha megoldható, délután is fürödhessenek, azzal a kikötéssel, hogy amint szüleik megérkeznek, alku nélkül kijönnek, s indulnak haza. Ezt a szülőkkal is fogadtassuk el, ne ők küldjék vissza a szófogadó gyereket, hogy nyugodtan maradjon még!

Tartsuk tiszteletben, hogy mindig van egy-két olyan kisgyerek, aki nem viseli el a medence zsúfoltságot: megijed, ha feje víz alá kerül, vagy már attól is iszonyodik, ha testét lefröcskölük, vagy szemébe víz megy. Maradhasson kint, pancsolhasson a kis kádban, majd esetleg egyedül vigyük be kicsit a kiürült medencébe - de ne erőltessük, egy életre maradandó víziszony lehet belőle.

- Ahol nincs medence, ott is jussanak vízhez a gyerekek: kis kádakban, lavórokban, felfújható medencékben tegyük a napra vizet. Ezekben a kis vizekben ne fürödjének, de kis vödörrel öntözhessék magukra, aki szereti akár a fejére is, hűtő hatása így is érvényesül.

Ilyen vízzel teli edényeket ott is tegyük ki, ahol medence van! A medence vize nem alkalmas a kötöttségek nélküli pancsolásra, az ottani víz tisztaságát meg kell őrizni, hiszen nem egyszerű az egész vízmennyiséget tisztára cserélni. Egy lavór víz maradékát viszont szívfájdalom nélkül kiönthetjük, ha már elpiszkolódott, s nem fáradtság, inkább hűsítő élvezet locsolócsőből újra tölteni. Ezekben a lavórokban aztán pancsolhassanak, úsztathassanak

játékokat, pecázhassanak. (Készítsük együtt a pecabotokat, és a kifogandó "halakat" - ez már önmagában is jó játék néhány napra.)

- Van-e jobb alkalom matematikai tapasztalatokat szerezni: sokféle edénykével ide-oda méricskéljni a vizet, s megismerkedni az edények űrtartalmának rejtelmeivel!

- Nézzük meg azt is, hogy üres-e az üres flakon, az üres edény? Ehhez a vízzel telt kádba szájjal lefelé merítsük bele az edényeket, majd lassan megbillentve nézzük meg, hogyan bugyborékol ki belőlük a beszorult levegő!

- Két összeillesztett tenyerünk közül is lehet vizet spriccelni, akár célba löni is lehet vele, vagy távspriccelési versenyeket rendezni!

- Szívószállal fújhassanak a vízbe buborékokat. Minden gyerek szereti figyelni, ahogy pezseg a víz a feltörő levegőtől - ráadásul ez légző gyakorlatnak sem utolsó!

- Ha már kezünkben a szívószál, fújjunk szappanbuborékot! Kísérjük figyelemmel az útját, vegyük észre, milyen gyönyörű szivárvány színekben pompázik, ha a fény úgy esik rá!

- Kiürült mosogatószeres flakonba öntsünk tiszta vizet, szűk nyílásán át rajzolni lehet vele az aszfaltra. A felszáradás megfigyelése is érdekes szórakozás! A forró aszfalton, betonon néha azonnal gőzzé válik, árnyékos helyen lassabban szárad.

Ezzel kapcsolatban vizsgálódhatunk is egy kicsit: tenyerünket tegyük napon lévő kőre, és olyanra, amelyikre aznap még nem süttött nap. Mit veszünk észre?

- A kézben lévő mosószeres flakonok nagyon jól helyettesíthetik a drága vízpuskákat! Locsolhatnak egymásra is, az ezt kísérő sikoltozás hozzátartozik a nyár örömeihez - s hűsítő mulatság! Szabályként beszéljük meg, hogy csak azok a gyerekek locsolják egymást, akik ebben kölcsönösen megegyeztek, az elmélyülten babázó lányok orv letámadása nem helyénvaló dolog! Vízi pisztolyunkkal löhetünk célba is, vagy versenyezhetünk, ki tud messzebbre löni?

- A szerepjátékot játszó gyerekek a lavórnyi vízben megfürdethetik a babájukat, s valóban kimoshatják a babaruhákat, kihúzott kötélre csipesszel kitergegethetik azokat száradni.

- Hajtogassunk papírhajót, s úsztathassák a lavórnyi vízben. Még szebb, ha színes papírunk van hozzá, de megteszi a sima fehér, sőt az újságpapír is.

- Készítsünk hurkapálcára színes forgókat, s a már említett pillangókat. Szaladgálva érdekes megfigyelni mozgásukat, de ha megunják a gyerekek, letűzhetjük a homokba, vagy egyéb helyre, s szemet gyönyörködtető színfoltjai lehetnek a nyári udvarnak: a meleg szélben forgó, libbenő papírcsodák kavalkádja jólesően színezi, gazdagítja megszokott környezetünket.

- Nagyon fontos, hogy minél több árnyékos helyet találjanak a gyerekek. Ha ebben hiány van, csinálhatunk is ilyet, de ahol

sok árnyék van, ott is élvezettel vesznek részt a gyerekek a kuckókészítésben. Kellenek is ezek az árnyas kuckók, ide félre lehet vonulni egy-egy kisebb társaságnak, s elmélyülhetnek egy-egy foglalatosságban.

Sokféle kuckó hozható létre, nagyon egyszerűen!

Használhatunk pokrócokat, nagyobb vászondarabokat. A legegyszerűbb változathoz a vászon két csücskét kötözzük az óvodaépület falába vert két kampóhoz, másik két csücskét két földbevert kis cölöphöz. Így egy “fél sátrat” kapunk, ami alá teríthetünk egy plédet, s azon játszhatnak a gyerekek, de ha elég nagy az alkotmányunk, asztalok és székek is kerülhetnek alá, s lehet barkácsolni rajtuk. Ugyanílyen árnyékoló védheti a falra szerelt táblákat, amire krétával rajzolhatnak, vagy ha nagy papírt erősítünk rá, festhetnek is.

Az udvar területén több kuckót hozunk létre, így nem lesz veszekedés a kialakuló csoportok között, mindenki talál helyet magának.

Egy nagyobb lepedő közepét csomózzuk meg spárgával, kössük egy faágra. Négy csücskét is csomózzuk meg, ezeket levert kis faágakra köthetjük - máris kész a sátor!

Bonyolultabb, de már az elkészítése is jó játék a favázás sátorának! Ehhez keresnünk kell két egyforma magas elágazó faág darabot, ezeket leverjük a földre. Keresztbe fektetünk rajtuk egy harmadik ágat - az így kialakuló sátorvázra teríthetjük a vásznat, két szélét pedig cövekekkel, vagy egyszerűen rárakott kövekkel rögzíthetjük. (vékony ágakra gondoljunk, a farudak ne legyenek nehezek, az estleges összeomlás jó mulatság lehet, kivéve, ha valaki megsérülne!)

Ha nádhoz, kukoricaszárhoz jutunk, ezzel is boríthatjuk a sátor oldalát - így már "komoly" pásztortanyánk lesz, s ennek elkészítése is érdekesebb, munkásabb feladat, de gyerekekkel végezhető.

Hajlított nádfonattal készíthetünk alagút rendszert, vagy kis labirintust is, ezek bújócskázni, de elvonulni is alkalmasak.

Figyelem! Az árnyékoló alatt is összegyűlik a meleg, sőt fokozottan megáll a levegő! Figyeljünk oda, hogy a gyerekek ne tartózkodjanak túl sokáig bent, mert hőgutát kaphatnak. (Aki sátorozott már, ismeri a tűző napon lévő sátor belső klímáját - kibírhatatlan tud lenni!) Ezért tudnunk kell, hogy bár véd a tűző nap közvetlen ártalmaitól, de igazán akkor enyhét adó hely egy ilyen kis kuckó, ha fa lombja alá, egyébként is félárnyékos helyre kerül, s a levegő azért átjárhatja, nem zár el teljesen a külvilágtól.

- Ilyen kis kuckókban aztán babázhatnak, játszhatnak indiánost, vagy ami eszükbe jut.

Gyűjtsünk madártollakat, készítsünk indián fejdísz! A farsangról megmaradt arcfestéket felhasználhatjuk a test és az arc díszítésére. A gyerekek élvezettel kenik majd ki egymást a legvadabb maskarákba. Az így harci díszbe öltözött indiánok önfeledt, saját ritmusuknak megfelelő "harci" táncot járhatnak, míg néhány társuk dalokkal, csörgő, zörgő alkalmatosságokkal, dobokkal, botokkal veri hozzá a ritmust. Végre lehet önfeledten ugrálni, lármázni, bohóckodni és jó nagyokat kurjantani.

- Érdekességként két közeli sátrat összeköthetünk telefonnal! Ehhez egy jól lekerekített fém konzerves doboz alját egy szög és egy kalapács segítségével átlyukasztjuk.

Egy zsineget átvezetünk egyikből a másikba, a csomóknak a dobozok belső oldalára kell esniük.. Ha a zsineget megfeszítik, akár tíz méter távolságból is beszélgethetnek egymással, mert a csomómentes kötél továbbítja a hangrezgéseket, a fémdoboz pedig felerősíti azokat.

- Kis táborunkba csináljunk napórát! Homokkal töltött lavór közepére tűzzünk egy botot. Kis zászlókkal jelölhetjük, hol állt az árnyéka amikor kijöttünk (a zászlóra rárajzolhatjuk, mit csináltunk éppen), hol állt az árnyék, amikor tízóraiztunk, stb. Ha már ismerik a gyerekek az órát, óránként is csinálhatunk rovátkokat, vagy éppen jó alkalom lehet ez az órával való ismerkedésre! Mikor már “pontosan beállítottuk” az óránkat, mozdítsuk el a lavórt! Mit tapasztalhatunk? Kezdjük újra a rovátkolást, vagy próbáljuk visszaállítani a lavórt úgy, hogy ismét pontos legyen az óránk. Miben különbözik a napóra a rendes órától?

- Ugyanilyen érdekes lehet egy szélkakas, vagy szélzsák megfigyelése - ennek viszont magasra kell kerülnie!

- Ha szemmel láthatóan csak futó zivatar halad át felettünk, és *nem villámlik(!)*, akkor maradjunk kint az udvaron, ismerkedjünk az esővel! Sem mi, sem kis fürdőnadrágunk nincs cukorból, egy futó zápor nem is hűti le a levegőt túlságosan. (Ha mégis, még mindig beszaladhatunk.) Nagy élvezet viszont az esőcseppek felé tárt karral élvezni a vízcseppek dobolását a bőrünkön, nézni, ahogy szinte “porzik” az úton az eső, ahogy azonnal gőzölni kezd a beton. Beszippanthatjuk az

ázott természet különlegesen finom illatát. Gyorsan kis edényeket tehetünk ki, s megnézhetjük, mennyi eső esik bele, meddig ér majd benne a víz. Mezítláb tocsoghatunk az összegyűlt langyos pocsolyákban, s ha szerencsénk van, az eső elállta után láthatunk szivárványt!

- Villámlásban természetesen ne maradjunk kint, de a szobából nézhetjük a cikázó villámokat, beszélgethetünk róla, megfigyelhetjük, hogy előbb látjuk, aztán halljuk....

- Szivárványt locsolás közben is láthatunk, a szétáradó vízsugárban, ha a Napnak háttal állunk.

- Ismerkedjünk meg a felhőkkel is: a sűrű zivatarfelhő esőt ígér; a fátyolfelhő vékony, fehér, áttetsző réteg; a párnafelhőt lapos, kicsi gomolyok alkotják; szép időben pedig gömbölyded gomolyfelhők vonulnak az égen.

“Kánikula, meleg fuss, Itt van a jó hideg tus!”

“Ha dörög a menny,
fa alá ne menj!”

“Kuttykurutty, brekeke,
nem esett már két hete!”